

МІЖНАРОДНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ВІСНИК

Березень 2010 року, Випуск № 15

У випуску:

Міжнародні тенденції:

Соціально відповідальне інвестування

ст. 1-2

- Організація Об'єднаних Націй: Принципи відповідального інвестування (UNPRI)
- Глобальні питання: Соціально відповідальне інвестування – нова стратегія для пенсійних фондів?
- США: Законопроект пропонує заборонити найбільшому у світі пенсійному фонду здійснювати «жорсткі» інвестиції
- Норвегія: Державний пенсійний фонд виключає тютюнові компанії з інвестиційного портфелю
- Глобальні питання: Провідні пенсійні плани досліджують зв'язок між змінами клімату і стратегією інвестування
- США: Нові правила регулятора щодо розкриття інформації про ризики, пов'язані із змінами клімату, призводять до збільшення обсягу звітності

Конференції з пенсійних питань:

ст. 3

- ISSA: Регіональний форум з питань соціального забезпечення для Європи (Варшава, Польща, 3 березня)
- IOPS: Регіональний семінар для країн СНД (Стамбул, Туреччина, 25-26 лютого)

Політика урядів:

ст. 3-5

Європа:

- Велика Британія: Новий пенсійний фонд NEST пропонує низькі адміністративні видатки
- ЄС: Суд прийняв рішення щодо пенсіонерів-експатріантів Великої Британії
- Нідерланди: Регулятор критикує фонди за неякісне подання інформації
- Мальдіви: Перші кроки уряду в напрямку пенсійної реформи

Америку:

- Бразилія: Створено новий незалежний регулятор пенсійних фондів
- Аргентина: Добровільні рахунки – досі в невідомості
- США: Держава підштовхує пенсійні фонди вкладати кошти у проблемні банки

Центральна/Східна Європа:

- Словаччина: Зміни відповідають вимогам ЄС
- Чеська Республіка: Комітет з реформи зважає плани щодо другого рівня

Стратегії фондів:

ст. 5

- Естонія: Фонди страждають через кризу в Греції
- Норвегія: Державний фонд інвестував 2,75 мільярди євро в російські компанії

Ринки: новини 2009

ст. 5-6

- Норвегія: Другий найбільший пенсійний фонд світу в 2009 році підвищив дохідність на 26%
- Китай: Прибутки Фонду соціального страхування в 2009 році становили 16,1%
- Туреччина: Приватна пенсійна система нараховує 2 мільйони учасників
- Швейцарія: Обачні фонди є менш дохідними
- Угорщина: Фонди зростання обов'язкового другого рівня пенсійної системи показали високу дохідність

Графік: Як довго можуть працювати пенсіонери?

ст. 7

МІЖНАРОДНІ ТЕНДЕНЦІЇ: СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНЕ ІНВЕСТУВАННЯ

Примітка редактора: Автори останнього дослідження щодо майбутнього соціально відповідальних інвестицій (СВІ) у портфелі інвестиційних фондів (дивіться нижче) відмітили, що соціально відповідальне інвестування розвинулося від простого виключення, викликаного етичними проблемами до такого, коли СВІ «враховує те, як компанія відноситься до екологічних, соціальних та управлінських питань і який це має вплив на ефективність інвестицій». Тобто компанії, які розкривають екологічні, соціальні та управлінські (ЕСУ) питання, можуть вважатися не тільки «неетичними, але й ризикованими інвестиціями. Питання, що стосуються екології, є важливим компонентом ЕСУ, і серед цих питань вплив змін клімату на глобальну економіку став великою проблемою. Хоча в певних колах реальність зміни клімату дебатують, як і раніше, інвестори поставлені в таке положення, в якому вони повинні брати бика за рога і справлятися з викликами, спричиненими зміною клімату з точки зору оцінки ризиків та отримання прибутків.

Організація Об'єднаних Націй: принципи відповідального інвестування (UNPRI)

Серед професійних учасників інвестиційної діяльності зростає переконання в тому, що питання ЕСУ можуть впливати на ефективність інвестиційних портфелів. Тому інвесторам, які виконують свій фідучіарний (чи еквівалентний) обов'язок, потрібно належним чином розглянути ці питання, але наразі їм не вистачає підґрунтя для того, щоб це зробити. На початку 2005 р. Генеральний секретар ООН запросив групу найбільших інвестиційних інвесторів приєднатися до процесу розробки Принципів відповідального інвестування (ПВІ). Принципи відповідального інвестування надають таку основу. Сьогодні більш ніж 700 суб'єктів, які підписалися під цими Принципами, представляють власників активів, інституційних менеджерів та партнерів з обслуговування, а також включають низку великих пенсійних фондів. Естонія є єдиною країною колишнього СРСР, компанії якої підписалися під цими принципами. (www.unpri.org)

Цей документ є інформаційним листом для партнерів та консультантів Проекту USAID "Розвиток ринків капіталу".
Не розповсюджується для широкого загалу.

Погляди та думки, висловлені в даному віснику, необов'язково співпадають або відображають погляди або думки Уряду США та USAID.

Глобальні питання: Соціально відповідальне інвестування – нова стратегія для пенсійних фондів?

Компанія Allianz Global Investors та Центр європейських економічних досліджень розпочали у Франції, Німеччині, Нідерландах, Італії та Швейцарії дослідження щодо майбутнього соціально відповідального інвестування в портфелі пенсійних фондів.

Автори дослідження відмічають, що пенсійні фонди та СБІ обидва передбачають довгостроковий підхід.

Ще одна причина, з якої пенсійні фонди можуть бути зацікавлені в тому, щоб детально вивчати ринок у пошуках СБІ, полягає в тому, що пенсійні фонди в значній мірі стали «універсальними власниками» – інвесторами, які не підходять до інвестування з точки зору інвестування в одну компанію (та перекидання інвестицій між компаніями), але які роблять інвестиції у весь ринок. У результаті на їхні інвестиції впливають різні фактори, наприклад витрати, спричинені забрудненням, що може обтяжувати ринок у цілому, але не обов'язково – окрему компанію.

Це дослідження виявило такі тенденції:

- Більшість експертів з питань пенсійного забезпечення вважають, що в майбутньому критерії СБІ відіграватимуть все більш важливу роль у тому, як пенсійні фонди прийматимуть інвестиційні рішення.
- Критерії щодо екології вважаються найважливішим елементом концепції СБІ, за якими йдуть питання корпоративного управління та соціальної сфери. Проте, реакція на це в різних країнах є різною.
- тенденція СБІ в меншій мірі стимулюється питаннями ризику/прибутку, аніж тиском з боку громадськості.
- Громадська думка вважається єдиним найважливішим фактором, який стимулює СБІ. Складається враження, що цей фактор вказує на те, що репутаційний ризик для фондів здається важливим питанням. Дослідження показує, що другим найважливішим стимулятором є професіалки, а менш ніж 50% опитаних експертів вважають, що для більшості СБІ стимуляторами є регулятори та уряди країн.

[див. веб-сторінку компанії Allianz Global Investors про це дослідження – https://www.allianz.com/static-resources/en/press/media/documents/agi_pension_survey_sri.pdf]

США: Законопроект пропонує заборонити найбільшому в світі пенсійному фонду здійснювати «грабіжницькі» інвестиції

Законодавчі збори штату Каліфорнія будуть розглядати законопроект, який забороняє Пенсійному фонду державних службовців штату Каліфорнія (CalPERS) та Пенсійному фонду вчителів штату Каліфорнія (CalSTRS) інвестувати в «будь-яку компанію, бізнес якої пов'язаний з «грабіжницькою» інвестиційною практикою, що призводить до переселення людей з орендованих помешкань». Компанії також будуть вимушені продати будь-яку нерухомість зі свого портфелю, яка пов'язана з «грабіжницьким капіталом», тобто з інвестиціями в

нерухомість/житло, яке здається в оренду, що в результаті призводило до виселення мешканців з такого житла у зв'язку з підняттям орендної плати і отриманням компаніями більшого прибутку. Законопроект було подано після скандалу, пов'язаного з неналежним ставленням до мешканців, які платять низьку оренду плати за помешкання, в які зробили інвестиції ці два фонди. (www.wsj.com)

Норвегія: Державний пенсійний фонд виключає тютюнові компанії з інвестиційного портфелю

«Норвезький Фонд національного добробуту, відомий як Нафтовий фонд (Oljefondet), виключив зі свого портфелю 17 виробників тютюнової продукції», – заявив міністр фінансів Норвегії. Норвегія виключила 17 тютюнових компаній, у тому числі найбільших виробників цигарок, таких як Altria, Lorillard, Philip Morris та British American Tobacco (BAT), із свого Фонду національного добробуту з вартістю активів 450 мільярдів доларів США з етичних причин. Цей Фонд інвестує кошти, отримані від видобутку нафти та газу цієї північної країни, в іноземні акції та облігації з метою заощаджень для майбутніх поколінь, та має більш ніж 1% всіх глобальних акцій. Управляє Фондом Центральний банк Норвегії. У своїй діяльності він керується етичними рекомендаціями, встановленими урядом. Тому раніше Фонд виключив зі свого складу компанії, які виробляють атомну зброю або касетні бомби, завдають шкоди оточуючому середовищу або зловживають правами людини чи правами найманих працівників. «Було прийнято правило, яке виключить в принципі все виробництво тютюну незалежно від відсотка, який припадає в компанії на тютюнове виробництво», – заявив міністр фінансів, додавши до цього переліку ще певну кількість компаній, які не класифіковані в індексах виробників тютюнової продукції. (Reuters)

Глобальні питання: Провідні пенсійні плани досліджують зв'язок між змінами клімату і стратегією інвестування

Чотирнадцять провідних міжнародних інвесторів розпочали дослідження щодо розміщення активів з метою оцінки потенційного впливу зміни клімату на розподіл інвестицій за класами активів. Дослідження, яке підтримують такі інвестори, як CALPER's - найбільший пенсійний фонд світу, Mercer - провідна глобальна консультативна компанія з пенсійних питань, а також Міжнародна фінансова корпорація (IFC) - член Групи Світового банку, мають на меті визначити потенційно нові інвестиційні можливості і потенційні майбутні ризики. «У контексті реагування на зміни клімату не можна недооцінювати важливість капіталу приватного сектору. Проте мобілізація цих коштів потребує чіткого розуміння кліматичних ризиків та можливостей надання допомоги пенсійним фондам у відповідному розміщенні капіталу», – говорить Грег Редфорд, директор IFC з питань екології та соціального розвитку. Марк Делані, головний інвестиційний директор компанії AustralianSuper, яка є одним з найбільших пенсійних фондів Австралії, говорить, що дослідження є важливою можливістю зрозуміти те, яким чином різні сценарії змін клімату впливатимуть на майбутні прибутки від інвестицій. «Поки ніхто точно не

знає, як буде розвиватися зміна клімату, тому ми будемо краще підготовленими, розглядаючи вплив на наш фонд низки сценаріїв», – вказав він. Пан Сігбджорн Йонсен, міністр фінансів Норвегії, заявив: «Зміна клімату створює соціально-економічні та фінансові ризики в усьому світі. Уряд Норвегії сприймає ці ризики серйозно, і це стосується також управління Державним пенсійним фондом. Дослідження сценарію зміни клімату є важливим елементом в наших зусиллях досягти більш глибокого розуміння надійності та стабільності нашої довготривалої стратегії». (Mercer.com)

США: Нові правила регулятора щодо розкриття інформації про ризики, пов'язані із змінами клімату, призводять до збільшення обсягу звітності

Після прийняття наприкінці лютого 2010 р. Комісією США з цінних паперів та бірж (SEC), органа регулювання діяльності американських ринків, нових директивних вказівок, відповідно до яких компанії повинні розкривати інформацію про потенційний вплив зміни клімату на їхній бізнес, пенсійні фонди, а також інші інституційні інвестори зареєстрували рекордну кількість рішень про отримання більшого обсягу інформації від емітентів. Таке розкриття інформації стосується великих енергетичних компаній, таких як ExxonMobil та ConocoPhillips, а також мережі роздрібних магазинів і фінансових установ. (www.investmentadvisor.com)

КОНФЕРЕНЦІЇ З ПЕНСІЙНИХ ПИТАНЬ ТА ПИТАНЬ, ЩО ВІДНОСЯТЬСЯ ДО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Міжнародна асоціація соціального забезпечення (ISSA): Регіональний форум з питань соціального забезпечення для Європи (Варшава, Польща, 3 березня)

Міжнародна асоціація соціального забезпечення звела разом представників з більш ніж 30 країн Європи для обговорення майбутнього соціального забезпечення в Європі. На церемонії відкриття міністр праці та соціальної політики Йоланта Федак підкреслила, що системи соціального забезпечення в Європі стикаються зі спільними загрозами, у тому числі з наслідками демографічних змін та впливу демографічної кризи. Пані Федак закликала лідерів соціального забезпечення розвивати «довгострокову відповідальну політику». Пані Сара Харпер, основна виступаюча з Гарвардського університету, акцентувала увагу на величезних викликах, спричинених старінням населення, відзначивши, що до «2030 р. половина населення Західної Європи буде старше 50 років, причому очікувана тривалість життя в цьому віці складатиме 40 років». Пані Харпер відмітила, що політичні уроки у світлі старіння населення зосереджують увагу навколо розробки широких, логічно послідовних та комплексних багаторівневих підходів до ринків праці, соціального забезпечення та охорони здоров'я і соціальної допомоги. Серед іншого, ця політика повинна «надати можливість людям продовжити трудове життя і сприяти цьому». (www.issa.org)

Міжнародна організація органів пенсійного нагляду (IOPS): Регіональний семінар для країн США (Стамбул, Туреччина, 25-26 лютого)

Разом з Казначейством Туреччини Міжнародна організація органів пенсійного нагляду (IOPS) організувала семінар з питань пенсійного забезпечення для країн США, зокрема регіонів Кавказу та Середньої Азії. Мета семінару полягала в тому, щоб розглянути теми, важливі для створення сильних та ефективних структур і методів нагляду, таких як нагляд на основі оцінки ризиків, організація органів управління, а також фінансова освіта та обізнаність щодо пенсійної реформи. Семінар зібрав державних службовців з регіону, які займаються питаннями пенсійного забезпечення, а також деяких представників країн-учасників (IOPS). Юрій Прозоров, заступник голови Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, поділився досвідом України в інституційній організації системи недержавних пенсійних фондів. (www.iopsweb.org)

ПОЛІТИКА УРЯДІВ:

Європа:

Велика Британія: Новий пенсійний фонд NEST пропонує низькі адміністративні видатки

NEST (Національний траст професійних заощаджень) – це новий пенсійний фонд, створений урядом. Він запроваджує обов'язкові пенсійні схеми з визначеними внесками, з обов'язковою сплатою внесків працівником та роботодавцем. Система має на меті охопити людей з низьким і середнім рівнем доходу, які наразі не є учасниками пенсійних фондів. NEST має зобов'язати працівників та їхніх роботодавців сплачувати внески і забезпечити, аби адміністративні видатки були мінімальними. Загальні видатки мали б сягати близько 2,3%: з них приблизно 2% становитимуть нарахування на внески, а 0,3% – річний розмір винагороди за управління активами. NEST буде запроваджуватися поступово, починаючи з 2012 року, а до 2017 року всі роботодавці будуть зобов'язані запропонувати цю пенсійну схему своїм працівникам. Якщо людина вже є учасником схеми професійного пенсійного забезпечення, або запроваджується якась нова схема такого забезпечення, то вони мають бути, як мінімум, не гіршими за NEST. Працівників автоматично записуватимуть до NEST, але за ними залишатиметься право покинути фонд. Працівник-учасник схеми NEST спочатку платитиме мінімальний внесок на рівні 1%. Роботодавці сплачуватимуть такий самий внесок, а уряд додаватиме ще 1% через пільгу при оподаткуванні, і у підсумку це складе 3%. Така низька ставка внесків з часом поступово буде збільшуватись, щоб врешті сягнути 8% (4% - працівник + 3% роботодавець + 1% - держава). За бажанням роботодавці і працівники можуть сплачувати і більші внески.

Прим. ред.: За останні 20 років система пенсійного забезпечення Великої Британії перетворилася з однієї з кращих на одну з гірших. Десяток років тому працівники отримували пенсійні виплати зі схем з визначеними виплатами через своїх роботодавців. Натомість сьогодні більшість таких схем з визначеними виплатами закрита. Загалом, число людей, що

самостійно сплачують пенсійні внески, скоротилося, у той час як державна пенсія зменшилася. NEST запроваджується для того, щоб вирішити цю проблему.

ЄС: Суд відхилив заяву пенсіонерів-експатріантів Великої Британії

Європейський суд з прав людини відхилив заяву групи британських пенсіонерів, що не проживають у Британії, в якій вони вимагали індексувати їхні пенсії до інфляції – згідно з тими ж правилами, що діють для британських пенсіонерів, які проживають у Великій Британії. Попри те, що впродовж цілої кар'єри вони у повному обсязі сплачували страхові внески, їм відмовляли у підвищенні пенсії, передбаченому законом, тільки через країну їхнього проживання. Ті британці, які живуть в країнах, що мають взаємні домовленості з Великою Британією – це США, Швейцарія, Ісландія, Норвегія, Туреччина, Ліхтенштейн або країни ЄС – отримують збільшені пенсійні виплати. А от пенсіонери, що проживають у понад 150 країнах, з якими у Великої Британії немає таких домовленостей – зокрема, таких популярних серед пенсіонерів країнах, як Канада, Південна Африка, Нова Зеландія та Австралія – не отримують індексованих пенсій, а лише пенсії, призначені їм на момент виїзду з Великої Британії. Наразі мінімальна пенсія становить 95,25 фунта стерлінгів на тиждень, а у 1980 році вона складала 30 фунтів. Європейський суд з прав людини заявив, що рішення не індексувати пенсії не є дискримінаційним, оскільки пенсіонери самі вирішили проживати у економічних зонах поза межами Великої Британії. (cnn.com)

Нідерланди: Регулятор критикує фонди за неякісне подання інформації

Голландський регулятор фінансових ринків (AFM) попередив, що буде вдаватися до передбачених законом дій проти адміністраторів пенсійних фондів, якщо вони й далі порушуватимуть вимоги щодо інформування громадськості. Аналізуючи дослідження голландських пенсійних фондів та пенсійних схем з визначеними внесками, регулятор дійшов висновку, що адміністратори пенсійних фондів не завжди надають учасникам пенсійних фондів інформацію, зрозумілу для них. До порушень, помічених регулятором, відносяться листи до учасників, написані «незрозумілою» мовою, повні професійного сленгу, і часто без інформації, яку закон зобов'язує надавати учасникам. Крім того, за словами регулятора, проблеми виникають ще з самого початку, коли споживачі послуг пенсійного забезпечення є недостатньо поінформованими про ризики, пов'язані з інвестиційним вибором, особливо це стосується ризиків фондового ринку та відсоткової ставки. Також регулятор заявив, що, за результатами дослідження, збалансування інвестиційного портфелю фондів у залежності від віку учасників по мірі того, як вони наближаються до пенсійного віку, не здійснюється вчасно та згідно з вимогами законодавства. «Все абсолютно зрозуміло: вони (надавачі послуг з пенсійного забезпечення) мають виправити ситуацію. Відтепер ми будемо вдаватися до відповідних дій, якщо стане очевидно, що вони не виконують вимоги

законодавства. Це може бути штраф або офіційний лист, якщо штраф уже накладався», – сказала Флоре Краасвельд, речник регулятора. Отже, 22 пенсійні фонди з визначеними внесками, в яких проведено перевірки, зараз опинилися у групі ризику, щодо якої регулятор може застосувати санкції. (ipe.com, allbusiness.com)

Мальдіви: Перші кроки уряду в напрямку пенсійної реформи

На Мальдівах запроваджується нова система пенсійного забезпечення, спрямована на те, аби охопити всіх мальдівців. Нова пенсійна система регулюється «Законом про пенсії», ратифікованим парламентом у травні 2009 року. Законом про пенсії встановлено два види пенсій: основна пенсія за віком та пенсія з Мальдівського пенсійного фонду. Новостворена Пенсійна адміністрація Мальдівів відповідає за адміністрування обох нових пенсійних планів. 1 лютого 2010 року основна пенсія за віком набула чинності. Вона не передбачає сплати внесків, а пенсії за віком виплачуються з державного бюджету. Така пенсія складає до 2000 мальдівських рупій (156 доларів США) і надається всім громадянам Мальдівів, яким уже виповнилося 65 років. Друга стадія пенсійної реформи – Мальдівський пенсійний фонд – є обов'язковою пенсійною схемою з визначеними внесками, яка почне діяти у травні цього року для бюджетних працівників та, починаючи з дати, яка визначиться дещо пізніше (орієнтовно, не пізніше ніж травень 2011 року) – для працівників приватного сектору. Вона фінансуватиметься за рахунок внесків у розмірі 14% від заробітної плати, на основі якої розраховується пенсія. Внески розподілятимуться рівномірно між роботодавцями і працівниками або сплачуватимуться повністю роботодавцями. Працівники зможуть отримати свої пенсійні заощадження у віці 65 років або раніше, якщо вони мають право на дострокову пенсію (за умови, що вік працівника складає принаймні 55 років і на його рахунок є достатньо коштів). (www.ssa.gov; www.cmda.gov.mv)

Америки:

Бразилія: Створено новий незалежний регулятор пенсійних фондів

Новий регулятор закритих пенсійних фондів під назвою «Превік» (Національна служба нагляду за системою додаткового соціального страхування) створений 26 січня 2010 року на заміну SPC – попередньому регулятору фондів аналогічного типу, які раніше знаходилися в юрисдикції Міністерства соціального захисту. Новий регулятор автономний, управляється радою, має власний бюджет, що фінансується за рахунок внесків, які сплачують пенсійні фонди в залежності від суми активів в їхньому управлінні. Станом на вересень 2009 року в Бразилії функціонували 372 закриті пенсійні фонди з активами в управлінні на суму 475 мільярдів реалів (254 мільярда доларів США). (ssa.gov)

Аргентина: Добровільні рахунки – досі в невідомості

14 січня уряд Аргентини прийняв постанову, яка дозволяє компаніям з управління пенсійними коштами –

Адміністраторам пенсійних фондів (AFJPs) – здійснювати адміністрування добровільних пенсійних рахунків, що входили до колишньої системи індивідуальних рахунків. У листопаді 2008 року систему індивідуальних пенсійних рахунків було ліквідовано, а кошти з обов'язкових рахунків перераховано до нової солідарної системи. Національна адміністрація соціального захисту розмістила добровільно накопичені кошти власників індивідуальних рахунків на рахунках умовного депонування до того часу, поки не буде прийняте рішення щодо їхнього розподілу. Адміністратори пенсійних фондів повинні звертатися до Національної адміністрації соціального захисту для отримання дозволу на адміністрування цих фондів. У старій системі внески, понад 11% від заробітної плати працівника, вважалися добровільними. Тепер власники рахунків мають час до березня, аби вирішити, чи переводити свої добровільно накопичені кошти з Національної адміністрації соціального захисту до уповноважених Адміністраторів пенсійних фондів. Якщо рахунки не переводяться, вони залишаються в управлінні Національної адміністрації соціального захисту, а залишок на рахунку буде врахований у виплаті соціального страхування. (www.ssa.gov; pensiondevelopment.org)

США: Держава підготувує пенсійні фонди вкладати кошти у проблемні банки

Банківський регулятор США – Федеральна корпорація страхування вкладів (FDIC) – лобіює вкладення коштів пенсійних фондів у банківський сектор та підтримку за рахунок цього проблемних банків. FDIC – це агенція, незалежна від федерального уряду, яка виконує роль наглядача і гаранта банківських та ощадних депозитів. Вона заохочує пенсійні фонди, в активах яких знаходиться понад 2 трильйони доларів США, частково або повністю фінансувати збанкрутілих кредиторів. (Bloomberg, Reuters)

Центральна/Східна Європа:

Словаччина: Зміни відповідають вимогам ЄС

Уряд Словаччини запропонував невеликі зміни до правил інвестування для фондів другого рівня у відповідь на прохання Європейської Комісії послабити обмеження, що запобігають інвестуванню коштів пенсійних фондів другого рівня в активи не-єврозон (див. вісник за лютий 2010 року). Такі зміни покликані гармонізувати інвестиційні вимоги Словаччини із законодавством ЄС. Наразі законодавчий акт щодо цих змін готується до розгляду в парламенті. (ire.com)

Чеська Республіка: Комітет з реформи зважує плани щодо другого рівня

МВФ та Комітет з пенсійної реформи обмірковують плани щодо другого рівня в Чехії. Попри збільшення суми активів з 186 мільярдів чеських крон (7,26 мільярди євро) наприкінці 2008 року до 200 мільярдів чеських крон за один рік, МВФ наголосив, що з «поточним обсягом активів вартістю лише близько 5% ВВП», фонди другого рівня «залишаються на ранній стадії накопичення активів та функціонують здебільшого як накопичувальні схеми, фінансовані державою, а не як схеми заощадження

пенсійних коштів». МВФ закликає Чеську Республіку до переходу на автономно фінансовану систему пенсійного забезпечення другого рівня – цей перехід має стати етапом пенсійної реформи. Крім того, МВФ наголошує, що, попри «позитивне ставлення влади до цих пропозицій», питання все ж залишається політично чутливим, оскільки «жодна з основних політичних партій ще не взяла на себе ніяких конкретних зобов'язань» щодо нього.

Водночас комітет з пенсійної реформи провів зустріч, на якій обговорювалися демографічні перспективи країни. Ні для кого не стали несподіванкою результати розрахунків: система першого рівня стоїть перед величезними викликами, пов'язаними зі старінням населення. (ire.com)

СТРАТЕГІЇ ФОНДІВ:

Естонія: Фонди страждають через кризу в Греції

Естонські пенсійні фонди придбали грецькі державні облигації і таким чином зіткнулися з ризиком, викликаним кризою. Деякі з них продовжили купувати облигації в січні попри критичний стан державного бюджету Греції. Найбільш консервативний пенсійний фонд Swedbank K1 інвестував 100 мільйонів крон, тобто 5% своїх активів, у грецькі облигації, ще 5% – в італійські облигації, та 15% – у державні облигації Литви.

Норвегія: Державний фонд інвестував 2,75 мільярди євро в російські компанії

Норвезький пенсійний фонд – найбільший в Європі інвестор в акції – інвестував 22 мільярди норвезьких крон (2,75 мільярди євро) у 57 російських компаній. Загальна ринкова вартість фонду становить 330 мільярдів євро – з них у Росію інвестовано 8% від загальної вартості. Перша десятка компаній, чії акції знаходяться у портфелі норвезького фонду, виглядає так (у мільйонах євро): Газпром (679), Лукойл (366,5), Сбербанк (247), Роснефть (232), Сургутнефтегаз (200), Єдині енергетичні системи (89), Новолипецький металургійний комбінат (78), Татнефть (55), Мобільні телесистеми (МТС) (52), Северсталь (49). (www.Varentsobserver.com, Aftenposten)

РИНКИ:

НОВИНИ 2009

Норвегія: Другий найбільший пенсійний фонд світу у 2009 році підвищив дохідність на 26%

У 2009 році Державний пенсійний фонд Норвегії показав рекордну дохідність в розмірі 25,6%. Це найкращий результат від моменту заснування фонду в 1996 році. Ці кошти спрямовуються закордон на інвестування нафтової промисловості та дозволяють підтримувати рівновагу на внутрішньому ринку. Дохідність фонду становила 25,6%, що приблизно дорівнює 613 мільярдам норвезьких крон (103 мільярди доларів).

Це свідчить про зростання дохідності на 4.1 п.п. Norway Post повідомляє, що, на думку аналітиків, дохідність глобальних пенсійних фондів перевищила

середньоринкові показники, а значні збитки, спричинені найглибшою глобальною економічною кризою 2008 року, почали покриватися. У 2008 році фонд мав найгірші показники та збитки у розмірі 23%. Фонд інвестує близько 60% коштів у більше ніж 7000 компаній, а решту – у державні облігації. (www.businessweek.com, www.icenews.is)

Китай: Прибутки Фонду соціального страхування в 2009 році становили 16,1%

У 2009 році, після негараздів 2008 року, інвестиційна дохідність Національного фонду соціального страхування становила 16,1%. Загальна сума активів у 2009 році зросла на 38%, до показника 776,5 мільярди юанів (113 мільярдів доларів). За даними Reuters, пріоритетом 2009 року було забезпечення безпеки фондів. У 2009 році фонд збільшив свої інвестиції в іноземні акції. У грудні частка інвестицій в акції (як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках) збільшилася до 32,45% від загальної вартості активів з 21,98% на початку року. Фонд був створений у серпні 2000 року з ініціативи Центрального комітету Комуністичної Партії та Державної Ради. Він адмініструється державним органом – Національною радою Фонду соціального страхування. Цей резервний фонд фінансується за рахунок коштів, отриманих від продажу акцій державних підприємств, коштів державного бюджету та інших інвестиційних доходів (swfinstitute.com, Reuters).

Туреччина: Приватна пенсійна система нараховує 2 мільйони учасників

Два мільйони учасників долучилися до приватної пенсійної системи Туреччини (ППС), що працює за схемою добровільних внесків, коли працівники можуть робити внески мінімум як протягом 10 років, повідомляють організатори спеціальної святкової події на цю честь. Через вісім років після заснування системи в 2001 році активи приватних пенсійних фондів становлять 4,5 мільярди євро (9,3 мільярди турецьких лір). Наразі 13 надавачів послуг управляють пенсійними активами приблизно 128 фондів. Наприкінці 2009 року фонди інвестували переважно в державні цінні папери (69%); корпоративні облігації (15%), акції (10%). Решта 6% інвестицій припадає на грошові ринки, іноземні цінні

папери та інші інструменти. Однак, фондам Туреччини потрібно ще чимало часу, щоб вийти на рівень тих пенсійних ринків, які нещодавно з'явилися та розвиваються. Активи приватних пенсійних фондів Туреччини становлять близько 1,7% ВВП. «Для того, щоб система досягла рівня Мексики чи Польщі, де на пенсійні фонди припадає 10% ВВП, потрібно, щоб загальна сума активів дорівнювала принаймні 100 мільярдам лір», – говорить прем'єр-міністр Туреччини Алі Бабакан (ipe.com.turkradio.us, www.invest.gov.tr)

Швейцарія: Обачні фонди є менш дохідними

Пенсійні каси Попитової служби Швейцарії (РК POST) та міста Базель (ПКБС), у порівнянні з 2009 роком, були менш дохідними від решти через низько ризиковані пенсійні стратегії, причому їх дохідність становила 9,43% та 10,4% відповідно, норма ж дохідності дорівнює 13,4%. За інформацією РК POST, минулого року пенсійні каси провадили обачну інвестиційну політику, зазнавши збитків у першому кварталі 2009 року. Але позиціонування фонду було далеко не ідеальним, коли ринки минулого року почали відновлюватися. Наразі Рада міста Базель обговорює заходи відновлення. (PE.com)

Угорщина: Фонди зростання обов'язкового другого рівня пенсійної системи показали високу дохідність

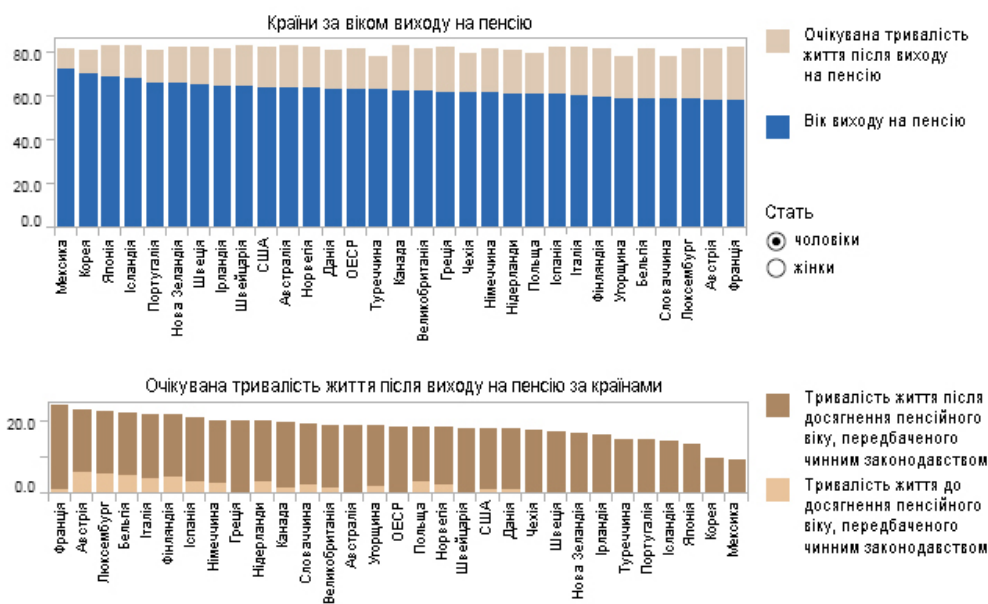
19 обов'язкових пенсійних фондів мали такі середньозважені показники дохідності:

фонди зростання (більш ризиковані та довгострокові) мали показники дохідності 25,95% за 2009 рік, у той час як показник дохідності в більш консервативних фондах у середньому складав 12,11% та 17,75% – у збалансованих фондах. Середній показник дохідності за 10 років свідчить про те, що класичні фонди були найуспішнішими з дохідністю 7,22%. У збалансованих фондах дохідність становила 6,64%, 5,77% – в інвестиційних портфелях зростання. 78,6% пенсійних активів Угорщини перебувають у фондах зростання. Фонди зростання Угорщини можуть утримувати близько 40% коштів в акціях (ipe.com)

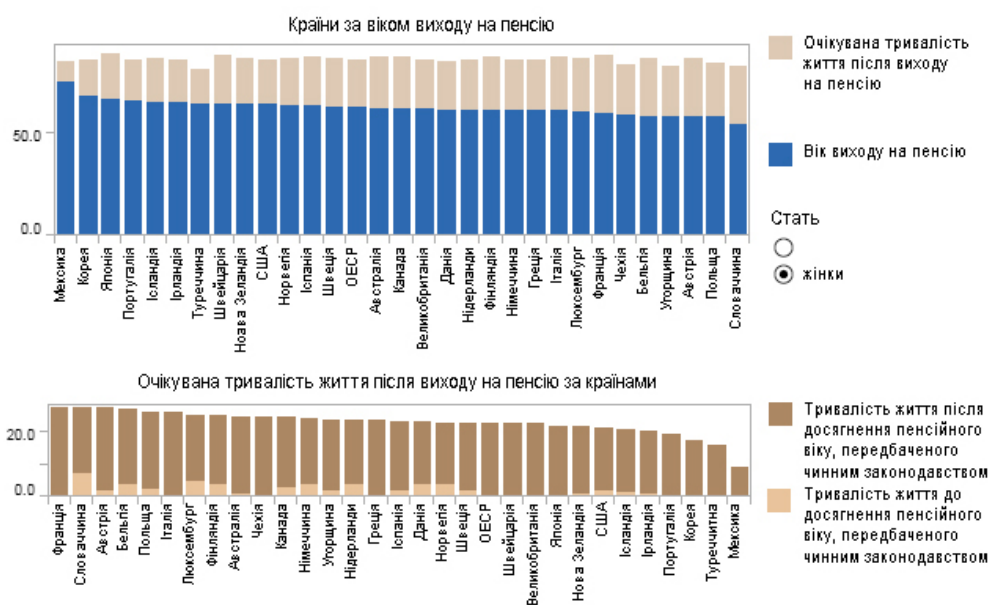

ГРАФІК: ЯК ДОВГО МОЖУТЬ ПРАЦЮВАТИ ПЕНСІОНЕРИ?

ВІК ВИХОДУ НА ПЕНСІЮ ТА ТРИВАЛІСТЬ ЖИТТЯ ПІСЛЯ ВИХОДУ НА ПЕНСІЮ ЗА КРАЇНАМИ, 2007
ЧОЛОВІКИ

ЖІНКИ

Джерело: ОЕСР, Погляд на суспільство 2009: соціальні показники ОЕСР (Society at a Glance 2009)

Вісник підготовлено завдяки зусиллям працівників відділів пенсійного реформування та зв'язків з громадськістю Проекту "Розвиток ринків капіталу" в рамках програми Проекту щодо пенсійного реформування. Проект фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID).

Реалізацію Проекту USAID "Розвиток ринків капіталу" було розпочато у жовтні 2005 року.

Це – п'ятирічна програма, спрямована на надання допомоги Україні у створенні життєздатного й ефективного фінансового сектора, що сприятиме економічному зростанню і знизить витрати та ризики проведення пенсійної реформи. Більш детальну інформацію Ви зможете отримати на сайті Проекту: www.capitalmarkets.kiev.ua або на сайті з питань пенсійної реформи в Україні: www.pension.kiev.ua

Головна мета діяльності USAID в Україні – допомогти країні завершити перехід до сталої демократичної системи з ринково-орієнтованою економікою. Основними напрямками допомоги є економічне зростання, розвиток демократії та самоврядування, охорона здоров'я та соціальний сектор. Загальна вартість технічної і гуманітарної допомоги, наданої з 1992 року для того, щоб сприяти розвитку демократії, реструктуризації економіки та реформуванню соціального сектору України, на сьогодні складає 1,6 млрд. доларів. Більше відомостей про цю та інші програми USAID Ви можете отримати у Відділі інформації та зв'язків з громадськістю Місії USAID в Україні за тел. (044) 492-71-01 або завітавши на інтернет-сторінку <http://ukraine.usaid.gov>.